

angaar det svenske Forslags udtrykkelige Indskrænkning til „løs Ejendom“ af rent formel Natur, idet en tilsvarende Begrænsning af Indholdet for det danske og norske Udkasts Vedkommende fremgaar af den udtrykkelige Bestemmelse i § 1, 2det Stykke. Heller ikke er der nogen Forskel mellem Indholdet af det danske og svenske Forslag for saa vidt angaar Medtagelsen af „Bytte“, for hvilket det danske Forslags § 2 indeholder den fornødne Hjemmel til Overførelse af de for Køb givne Bestemmelser, saa vidt de efter deres eget Indhold passe derpaa. Det norske Udkast indeholder derimod af særlige Grunde, hvorom nedenfor, ingen tilsvarende Bestemmelse.

Almindelige Bestemmelser.

§ 1.

I Erkendelse af Uheldigheden af paa noget Punkt at undergive det ved Køb eller Bytte stiftede Retsforhold en Tvangsordning, indeholder Udkastet udelukkende Bestemmelser af den Natur, at det staa Parterne frit for selv at ordne deres Mellemværende paa anden Maade. Dette har man fundet det nødvendigt udtrykkelig at udtale i Udkastets første Paragraf, hvis Regel derfor danner saa at sige en underforstaaet Baggrund for alle de efterfølgende Bestemmelser. Disse ville derefter alene komme til Anvendelse i Tilfælde og paa Punkter, om hvilke det ikke med Sikkerhed kan siges, at Parterne selv har villet ordne deres Mellemværende paa en anden Maade. De Udtryk, hvori denne Regel er udtalt, ere valgte saaledes, at der aabnes Plads for en Hensyntagen til Parternes Villie, hvorledes denne end har lagt sig for Dagen.

Fremgaar det altsaa af en udtrykkelig Aftale eller af Omstændighederne i øvrigt, f. Eks. af en mellem Parterne i tidligere Forretninger af lignende Art fulgt For-

retningsbrug, at Parterne have ønsket Retsforholdet imellem sig ordnet paa en fra Udkastets Ordning forskellig Maade, bliver denne at opretholde. Særlig er det i § 1 fremhævet, at ogsaa den Ordning af Retsforholdet, som følger af Handelsbrug eller anden Sædvane, gaar forud for Udkastets Bestemmelser. Der er dermed forbeholdt Sædvanen den samme Plads som hidtil: Ingen Sædvane, der allerede har udviklet sig, ophæves, og ingen Sædvane-rets Dannelse udelukkes for Fremtiden. Sin største Betydning vil denne Regel have inden for de egentlige Handelsforhold. I disse Forhold møder man imidlertid ogsaa en med den egentlige Handelssædvane (Usancen) nær beslægtet, men i sin Fæstelse som Retsnorm noget mindre fremskreden Retsdannelse, den saakaldte Handelsbrug eller Købmandsskik. Idet nu Grænsen mellem den egentlige Retssædvane og Retsbrugen er ganske flydende, og det aldrig med Sikkerhed kan afgøres, naar det Tidspunkt er kommet, da Handelsbrugen har fæstnet sig som bindende Norm for Retsforholdets Afgørelse, tilsiger Forsigtigheden udtrykkelig at forbeholde Plads ogsaa for den Ordning af Retsforholdet, som „følger af Handelsbrugen“. Hermed er det altsaa ingenlunde sagt, at enhver almindelig iagttaget Skik og Brug mellem Købmænd — saa lidt som i øvrigt enhver saakaldet Sædvane — uden videre skal hævdes af Domstolene som retlig bindende. Der er alene forbeholdt Domstolene den samme Adgang som hidtil til at tage Hensyn til Handelsbrugen, naar de finde, at den bør udgøre en retlig forbindende Norm for Afgørelsen af det enkelte foreliggende Spørgsmaal. Ligeledes er det forbeholdt Domstolene i det enkelte Tilfælde at drage Grænserne for Anvendeligheden af Handelsbrug og Sædvane, naar disse i sig selv ere undergivne en Begrænsning, være sig i saglig, personlig eller stedlig Henseende.

Navnlig har man fundet det utilraadeligt at forsøge paa at opstille Regler om,